

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/24/2017
Identifikačné číslo spisu:	7112231716
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7112231716.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu A., bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. Ivanom Husárom, advokátom so sídlom v Košiciach, Vojenská 14, proti žalovanému T-Systems Slovakia s.r.o., so sídlom v Košiciach, Žriedlová 13, IČO: 35 976 721, zastúpenému Vojčík & Partners, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Rázusova 28, IČO: 36 866 563, o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 38 Cpr 3/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 2. júna 2016, sp. zn. 2 CoPr 6/2015, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. marca 2015, č. k. 38 Cpr 3/2012-145 v spojení s opravným uznesením zo dňa 5. mája 2015, č. k. 38 Cpr 3/2012-166 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalovaným žalobcovi zo dňa 15. októbra 2012 je neplatné a žalobu o určenie, že pracovný pomer trvá zamietol. Žalovaného zaviazal zaplatiť na účet Okresného súdu Košice I sumu 49,42 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a konanie o zaplatenie náhrady mzdy vo výške 2 500 Eur mesačne brutto od 16. októbra 2012 do zaplatenia vylúčil na samostatné konanie s tým, že o trovách konania medzi účastníkmi rozhodne do 30 dní po právoplatnosti veci samej. Súd prvej inštancie vzal do úvahy obranu žalovaného, ktorý namietal, že žalobca zneužitím mena a funkcie G. a upravením emailu porušil úmyselne nielen jeden zo základných etických princípov ním formulovaných, ale aj neoprávnene zasiahol do osobnostných práv G., pričom takéto jeho správanie nemožno akceptovať už aj s prihliadnutím na obzvlášť zavrhnutiahodnú pohnútku „zbaviť“ sa nevyhovujúceho podriadeného. Výkonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že žalobca bol zamestnancom žalovaného na základe pracovnej zmluvy zo dňa 13. apríla 2006 a jej dodatku, že jeho pracovný pomer bol uzavretý na dobu neurčitú a že po zistení krádeže identity G. dňa 15. októbra 2012 bol s ním okamžite skončený pracovný pomer s odôvodnením, že už dňa 22. mája 2012 bol písomne upozornený na porušenie pracovnej disciplíny a že dňa 19. septembra 2012 zneužil firemný email kolegyni G. s

cieľom dopomôcť svojmu podriadenému, ktorý sa uchádzal o otvorenú pracovnú pozíciu v organizácii, aby sa posunul do ďalšieho kola pohovorov. Právne vec posúdil podľa § 77 a § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce v znení účinnom do 31. decembra 2012 a zaoberal sa podmienkami, ktoré musia byť naplnené pri okamžitom skončení pracovného pomeru. Stotožnil sa s tvrdením žalovaného, že žalobca svojim konaním, spočívajúcim v zneužití firemného emailu kolegyne porušil pracovnú disciplínu, avšak nestotožnil sa s hodnotením jeho intenzity vykonaným žalovaným. Vychádzajúc z bodu 3.6 Sumáru príručky pre zamestnanca mal za to, že z menej závažných porušení pracovnej disciplíny tam formulovaných vyplýva, že aj veľmi podobné „zneužitie emailu niekoho iného“ by bolo hodnotené ako menej závažné porušenie pracovnej disciplíny. Dospel k záveru, že správanie sa žalobcu nemožno hodnotiť ako porušenie pracovnej disciplíny zvlášť hrubým spôsobom, keďže aj najvyššie vedenie žalovaného po vyhodnotení incidentu navrhlo voči žalobcovi iba opatrenie formou vytýkacieho listu a nie ukončením pracovného pomeru. Keďže v danom prípade nešlo o taký stupeň porušenia pracovnej disciplíny, ktorý by naplňal znaky porušenia zvlášť hrubým spôsobom, ktorý by dával žalovanému dôvod na rozviazanie pracovného pomeru určil, že okamžité skončenie pomeru zo dňa 15.10.2012 je neplatné.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu proti zamietajúcemu výroku, ako aj na odvolanie žalovaného, rozsudkom z 2. júna 2016, sp. zn. 2 CoPr 6/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v znení jeho opravného uznesenia okrem výroku o vylúčení nároku na zaplatenie náhrady mzdy na samostatné konanie. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie ako aj s jeho právnym posúdením veci. Vychádzal z toho, že okamžité skončenie pracovného pomeru je jednostranný právny úkon účastníka pracovného pomeru adresovaný druhému účastníkovi tohto pomeru, ktorý smeruje k skončeniu pracovného pomeru, a zároveň analyzoval náležitosti platnosti takého úkonu. K samotnému porušeniu pracovnej disciplíny žalobcom uvedenému v okamžitom skončení pracovného pomeru odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že povinnosť dodržiavať pracovnú disciplínu patrí k základným povinnostiam zamestnanca vyplývajúcim z pracovného pomeru (§ 47 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce) a spočíva v plnení povinností stanovených právnymi predpismi (najmä ustanoveniami § 81, § 82 Zákonníka práce), pracovným poriadkom, pracovnou zmluvou alebo pokynom nadriadeného vedúceho zamestnanca. Porušenie pracovnej disciplíny najvyššej intenzity (závažné porušenie), je dôvodom pre okamžité skončenie pracovného pomeru alebo pre výpoveď z pracovného pomeru (§ 68 ods. 1 písm. b/ a § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce). Vychádzal tiež z toho, že jedným zo základných hľadísk pri rozhodovaní o postihu za porušenie pracovnej disciplíny je intenzita porušenia pracovnej disciplíny, ktorej hodnotenie závisí od konkrétnych okolností a ovplyvňuje ho tak osoba zamestnanca, jeho doterajší postoj k plneniu pracovných povinností, spôsob a intenzita porušenia konkrétnych pracovných povinností, ako aj situácia, v ktorej k porušeniu došlo, dôsledky porušenia pre zamestnávateľa, či konanie zamestnanca spôsobilo zamestnávateľovi škodu a podobne. Na okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce sa vyžaduje, aby išlo o zavinené konanie zo strany zamestnanca, a to aj z nedbanlivosti, a musí dosahovať intenzitu porušenia pracovných povinností závažným spôsobom. V preskúmvanej veci vykonaným dokazovaním odvolací súd mal za preukázané, že žalobca konaním uvedeným v okamžitom skončení pracovného pomeru síce porušil pracovnú disciplínu, keď 19. septembra 2012 zneužil firemný email kolegyne, avšak sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že nešlo o také závažné porušenie pracovnej disciplíny, vzhľadom na pracovnú náplň a funkciu žalobcu, ako aj okolnosti odoslania emailu, ktoré by malo za následok výnimočný spôsob skončenia pracovného pomeru, akým je okamžité skončenie pracovného pomeru. Odvolateľovi prisvedčil, že správanie zamestnancov spočívajúce v krádeži identity iného zamestnanca prostredníctvom emailu je neprípustné a neetické. Aj odvolací súd si bol vedomý možnosti nepriaznivých následkov, ktoré by mohli nastať pri rozšírení takejto nežiaducej praxe, ktoré by mohli vážnym spôsobom zneistiť dôveru v autenticitu vnútropodnikovej komunikácie i výstupov zo spoločnosti navonok. Odvolanie žalovaného vyhodnotil ako nedôvodné.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadol dovolaním včas žalovaný s tým, že dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V dovolaní uviedol, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom poukázal na „rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 21 Cdo 1252/2002“, podľa ktorého Zákonník práce pre účely skončenia

pracovného pomeru rozlišuje intenzitu porušenia pracovnej disciplíny ako menej závažné porušenie pracovnej disciplíny a závažné porušenie pracovnej disciplíny. Argumentoval, že právna kvalifikácia závažného porušenia pracovnej disciplíny závisí na okolnostiach konkrétneho prípadu, pričom podľa citovaného rozhodnutia súd pri hodnotení intenzity porušenia pracovnej disciplíny prihliada najmä na nasledovné kritériá, ako osoba zamestnanca a funkcia, ktorú zastáva, doterajší postoj k plneniu pracovných úloh, doba a situácia, v ktorej došlo k porušeniu pracovnej disciplíny, mieru zavinenia zamestnanca, spôsob a intenzitu porušenia konkrétnych povinností zamestnanca, dôsledky porušenia pracovnej disciplíny, spôsobenie škody zamestnávateľovi. V každom jednotlivom prípade tak súdy majú hodnotiť aj ďalšie kritériá, ktoré sú dané osobitosťou konkrétnej situácie. Podľa žalovaného žalobca svojím konaním úmyselne porušil nielen jeden zo základných etických princípov, obsiahnutý v článku 2 bod 2.2 Etického kódexu, ale svojím konaním zároveň neoprávnene zasiahol do osobnostných práv zamestnankyne G. čím porušil ustanovenie § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „OZ“). Doplnil, že podľa ustálenej právnej teórie aj praxe je obsahom práva na ochranu mena výlučné právo fyzickej osoby používať k svojmu označeniu meno, disponovať ním a brániť tomu, aby niekto iný používal jej meno k svojmu označeniu neoprávnene, bez ohľadu na dôvody a účel použitia mena. Poukázal tiež na uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. januára 2016, sp. zn. 3 CoPr 6/2014, podľa ktorého vyhodnotenie porušenia pracovnej disciplíny musí byť posudzované aj vo vzťahu k firemnej kultúre zamestnávateľa, ktorý zásady vzájomného správania sa zamestnancov upravuje v interných predpisoch, ktoré sú zamestnancom známe. Preto vyhodnotenie konania žalobcu v kontexte zásahu do firemnej kultúry žalovaného bolo nesprávne. Navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol toto ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší alebo dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 dovolací súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco, ale namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o

všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku tejto viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

14. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vymedzuje dovolateľ z § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

15. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

16. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, ako v tomto prípade, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach a predpokladoch o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací

súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky do úvahy prichádzajúce rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen všeobecne novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

17. V danom prípade žalovaný v dovolaní uviedol všeobecnú charakteristiku nesprávnosti, ku ktorej podľa jeho názoru došlo pred prvoinštančným a odvolacím súdom, poukázal na jedno rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré sumarizuje základné kritériá, na ktoré súd pri hodnotení intenzity porušenia pracovnej disciplíny má prihliadať (osoba zamestnanca a funkcia, ktorú zastáva, doterajší postoj k plneniu pracovných úloh, doba a situácia, v ktorej došlo k porušeniu pracovnej disciplíny, mieru zavinenia zamestnanca, spôsob a intenzitu porušenia konkrétnych povinností zamestnanca, dôsledky porušenia pracovnej disciplíny, spôsobenie škody zamestnávateľovi).

18. Každopádne, žalovaným uvedené rozhodnutie „najvyššieho súdu“ je podľa zistení konajúceho dovolacieho súdu v skutočnosti rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 1252/2002 (a nie Slovenskej republiky) vo veci skončenia pracovného pomeru výpoveďou (a nie okamžitým zrušením pracovného pomeru) a týka sa kritérií, ktorými sa súdy majú riadiť pri hodnotení intenzity porušenia pracovnej disciplíny, a nie výsledku, ktorý z takého hodnotenia má v každom prípade vziť. Teda dovolateľ neoznačil žiadne obdobné rozhodnutia dovolacieho súdu, vyjadrujúce právne názory a z nich plynúce právne závery v obdobných veciach okamžitého zrušenia pracovného pomeru, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd v prejednávanej veci. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalovaným vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP, a teda žiadnym spôsobom nevyargumentoval existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/, že by sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

19. Najvyšší súd preto konštatujúc danosť dôvodov pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ CSP, dovolanie žalovaného odmietol.

20. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.